

Stručni rad

PROFESIONALNI RAZVOJ U ULOZI CJELOŽIVOTNOG UČENJA

Jasminka Prstec
Gospodarska škola Varaždin

Sažetak

Profesionalni razvoj je kontinuirana aktivnost koja uključuje različite procese poput edukacija, praksa, primanja i davanja povratnih informacija pri čemu se preuzima odgovornost za vlastito učenje i cjeloživotni razvoj kompetencija. U svrhu što boljeg, kvalitetnijeg i profesionalnijeg obavljanja svih zanimanja potrebno je cjeloživotno učenje. Ono obuhvaća stjecanje svih znanja i vještina i unaprjeđenje postojećih tijekom cijelog životnog vijeka što znači stalan rast i razvoj uz razvoj tehnologije. Ukoliko je zanimanje/profesija koju pojedinac odabere na svom životnom putu ono što ona istinski želi raditi potrebno je stalno upijati nova znanja i unaprjeđivati postojeća. Karijera uključuje profesionalni razvoj i napredovanje u poslovnom i profesionalnom životu svakog pojedinca i vrlo je važna odrednica napretka pojedinca. Također predstavlja kumulativno iskustvo u obrazovanju, odgoju, promjenama radnih okolina, poduzeća i radnih mjesta. Pisanje životopisa u Europassu može pomoći u razvoju karijere. Profil Europass je alat za cjeloživotno učenje. Digitalni portfelj ili e - portfolio često predstavlja rast i razvoj pojedinca kroz određeno vrijeme te je svojevrsna digitalna zbirka postignuća pojedinca koja prikazuje kontinuirani profesionalni i osobni rad. Osobni brend stvara kredibilitet te pojedincu pomaže iskomunicirati tko je, koje su mu snage, po čemu želi biti poznati na svom radnom mjestu, kakav je njegov stil vođenja i sl.

Ključne riječi: karijera, životopis, digitalni portfelj, brend

1. Uvod

Profesionalni razvoj je niz promjena koje se zbivaju na prijelazu iz škole u rad i tokom cijelog društvenog djelovanja. Pod karijerom se misli na vrijeme djelatne službe (vrijeme od prvog zaposlenja do odlaska u mirovinu). Pojam karijere danas često susrećemo u svakodnevnoj komunikaciji i unutar raznih organizacija. Karijera je put cjeloživotnog učenja i rada, koji je različit za različite pojedince. To je slijed zanimanja i radnih profila, odnosno poslovi koje osoba obavlja, preuzete odgovornosti, kretanje i prijelaz između radnih mjesta i osjećaj zadovoljstva koji proizlazi iz rada s organizacijom. U analizi razvoja karijere razlikujemo tri modela karijere, tri do pet faza u razvoju karijere kao i četiri faktora razvoja karijere. Plan karijere najčešće se sastoji od šest koraka, a putem digitalnog portfelja se uz profil Europass može prikazati određena varijanta životopisa. Pri izgradnji osobnog brenda koristi se pet koraka.

2. Karijera

Pod pojmom karijera definiraju se sve uloge koje osoba preuzima tijekom cijelog života poput obrazovanja, osposobljavanja, radnih mjesta, radnih iskustava i sl. Karijera je kontinuirani proces osobnog i profesionalnog razvoja, te uključuje znanja i vještine stečene tijekom obrazovanja, osposobljavanja i stručna usavršavanja. Također uključuje osobu sa svim svojim vrijednostima, uvjerenjima, idejama i radnim iskustvima.

2.1. Životni ciklus karijere

Razlikujemo tri modela životnog ciklusa karijere:

Prvi model životnog ciklusa objašnjava unutarnju evoluciju onoga što se naziva profesionalna karijera.

Drugi, trodimenzionalni model karijere objašnjava svu složenost razvoja karijere u organizacijama kao i promatranje razvoja karijere kao napredovanja po hijerarhijskoj organizacijskoj ljestvici.

Treći model, put – cilj, slijedi logiku procesnih teorija motivacije i usredotočuje se na motive, prirodu odluka i izbore u razvoju karijere. Usmjeren je na individualne ciljeve, metode njihova postizanja, alternative i izbore u razvoju karijere.

2.2. Faze u razvoju karijere

U razvoju karijere ljudi se mijenjaju. Nemaju iste vrijednosti, ciljeve, aspiracije i potrebe na početku, u sredini ili pri kraju karijere. Radni ili životni cilj koji je prihvatljiv poslije završenog studija, ne odgovara u srednjim godinama. Jednostavno, ljudi od 20 i 50 godina žele različite stvari u karijeri i životu. Broj faza koje se identificiraju najčešće je od tri (uspostavljanje, napredovanje, održavanje) do pet (priprema za posao, ulazak u organizaciju, rana karijera, sredina karijere, kasna karijera). Najčešće se razlikuju 4 ključne faze u razvoju karijere. Iako se često povezuju sa životnim razdobljima i određuju kroz neko vremensko trajanje (u smislu životne dobi u kojoj uobičajeno počinju i završavaju), njihov početak kao i trajanje ovisi o prirodi i složenosti zanimanja, trajanju obrazovnog procesa i pripreme za zanimanje, individualnim karakteristikama i slično.

Faza istraživanja i uspostavljanja karijere

Ta faza počinje s ulaskom pojedinca u organizaciju i prvim izborom posla, zato se naziva i faza ulaska u karijeru. Obično se događa između 18. i 25. godine. To je faza uvođenja u posao, socijalizacije s radnom sredinom i organizacijom, stjecanja potrebnih znanja i vještina, upoznavanja svojih mogućnosti i preferencija, upoznavanja organizacije. U njoj se često javlja „šok realnosti“, odnosno sučeljavaju

se očekivanja i donesena znanja sa stvarnom radnom situacijom koja je često daleko od zamišljene i idealne. To je faza propitkivanja i odmjeravanja vlastitih mogućnosti i ciljeva, uvođenja, orijentacije i učenja.

Pokazuje se da samo 41% onih koji se zaposle, a to znači i početak karijere, dobiju posao kakav su željeli i planirali. Sve je to razlogom da je fluktuacija najveća upravo u toj prvoj fazi. Smatra se da je od vremena kad se ljudi odluče za neku karijeru, potrebno 6 do 8 godina da se ona uspostavi. U toj je fazi pojedinac velikim dijelom nesamostalan, slijedi upute i smjernice drugih, nastoji se dokazati i potvrditi svoje mogućnosti ili, jednostavno rečeno, naći svoje „mjesto pod suncem“ koje će provocirati i razvijati njegove potencijale i talente.

Faza napredovanja

U toj fazi, koja počinje između 30. i 35. godine i traje do 40. ili 45, pojedinac je uspostavio karijeru, izabrao područje rada i pokazao potencijale, socijalizirao se s kulturom i organizacijom, stekao sigurnost, samopouzdanje i samostalnost u radu. U toj je fazi vidljiv napredak, događaju se vertikalna i horizontalna kretanja. Pojedinac je svjestan svojih sposobnosti, napredovanja i razvoja, može ocijeniti i predvidjeti eventualne prijetnje „slijepog kolosijeka“ ili platoa, realnije sučeliti svoje aspiracije glede razvoja i karijere i onog što može dobiti u toj organizaciji. Zapravo, pojedinac u toj fazi realnije odmjerava svoju snagu u usporedbi s drugima u organizaciji i svoju „tržišnu vrijednost“. To je razdoblje u kojemu se izrazito vrednuje postignuće i promocija. Pri njegovu kraju osoba zna je li na pravom putu ostvarenja svojih profesionalnih ciljeva ili nije, može preispitivati i prilagođavati svoje ciljeve.

U toj se fazi kristaliziraju životne preferencije, položaj rada i profesionalnog razvoja u strukturi vrijednosti – primjerice, je li karijera ili pak obitelj i izvan radne aktivnosti na prvomu mjestu. Tada je nužno riješiti konflikt između obitelji i/ili profesionalnog života. Ujedno, to je najdinamičnije i najkreativnije razdoblje profesionalnog razvoja. Pri njezinu kraju može započeti kriza „sredine karijere“ u kojoj se događaju intenzivna preispitivanja ostvarenja profesionalnih želja i snova.

Faza održavanja karijere

Počinje između 40. i 45. godine života i traje do 50. ili 55. godine. U to doba osoba ima stabilan, potvrđen i priznat položaj unutar organizacije, provjerena znanja, sposobnosti i doprinos. Iako se često naziva fazom održavanja, u njoj se mogu događati najveće promjene glede karijere: može se nastaviti daljnji rast, održavati postojeće stanje ili započeti faza opadanja. Za većinu je to ipak faza u kojoj su uspostavili stabilnu karijeru, radno mjesto i položaj koji žele održati. U njoj raste privrženost organizaciji i stabilnija veza s organizacijom.

To je faza u kojoj čovjek zna je li uspio ili nije u profesionalnom (i uopće) životu, faza u kojoj se često svode profesionalni računi, definitivno prihvaća (ili ne prihvaća) postignuto.

Međutim, to je faza u kojoj (poglavito u početku) može doći do preispitivanja životnog stila i vrijednosti, posebice kod onih koji imaju osjećaj da nisu uspjeli ostvariti profesionalne (i životne snove). Ljudi mogu željeti nove izazove i zadovoljstva, promijeniti posao, karijeru (ili supruga/suprugu). Na krizu karijere, koja se obično događa u sredini radnog vijeka ili karijere pa se stoga zove kriza sredine karijere, mogu utjecati i događaji izvan rada kao što su:

1. obiteljske promjene – odlazak djece iz kuće, rastava, bolesti, smrt roditelja i sl.,
2. promjena financijske situacije i obveza – poboljšana i stabilna financijska situacija može omogućiti i potaknuti promišljanje opcija koje su prije bile nezamislive (primjerice, otvaranje vlastitog biznisa),

3. shvaćanje granica, uključujući smrtnosti, može potaknuti i ubrzati preispitivanje i revaloriziranje postignuća i promjenu ciljeva,

4. mnogi ljudi se u sredini karijere, iako s različitim stupnjem strepnje i uspjeha, vraćaju u fazu istraživanja i prave najveće promjene u svom životu upravo u tom razdoblju

Općenito se drži da se u dobi između 40. i 55. godine nekoliko puta obnavlja proces valoriziranja uspjeha i reafirmacije ciljeva karijere. Tako se i u ovoj fazi neki ljudi suočavaju sa stabilnim razvojem i položajem koji žele održati, drugi se suočavaju s neispunjenim snovima, osjećajem gubljenja mladosti i perspektivom smrtnosti, treći pak pokušavaju promjenama naći put za nastavljanje rasta i razvoja.

Faza kasne karijere

Počinje u životnoj dobi od 50. do 55. godine i traje do umirovljenja. Većina ju autora označava fazom povlačenja i opadanja aktivnosti. Po našem mišljenju ona ima dvije pod faze. Jedna je podfaza održavanje, a druga povlačenje i pripreme za mirovinu. Iako se u toj fazi pojedinac suočava s perspektivom završetka i odlaska iz organizacije, obilježava ju i jak osjećaj vlastite vrijednosti i doprinosa. U njoj se kumulirano znanje, iskustvo i mudrost prenosi na druge ili koristi za razvoj organizacije. U drugom dijelu te faze zbiva se psihička i profesionalna priprema za umirovljenje, odnosno neminovni kraj profesionalne karijere. Nju bismo mogli označiti kao fazu povlačenja, smanjivanja aktivnosti i uključenosti u neposredne operative probleme, prenošenje dužnosti, ovlasti i znanja na mlađe, odnosno planirane zamjene.

Mnogo ljudi, posebice oni kojima su posao i karijera postali stil života, doživljavaju ozbiljne krize sučeljeni s neposrednom perspektivom odlaska. Prestanak karijere za njih je ozbiljna trauma. Do jučer zaposlen i iz kuće stalno odsutan čovjek mora se suočiti s perspektivom neaktivnosti i svakodnevnog ostanka kod kuće bez obveza.

Važan trend je i omogućavanje skraćenog zaposlenja kao alternativa potpunom umirovljenju. Nekoliko istraživanja pokazuje da bi 50% zaposlenih starijih od 55 godina željelo raditi skraćeno vrijeme u istoj organizaciji.

Općenito se pokazuje da se suvremene organizacije sve više bave i svojim starijim zaposlenicima, ne samo kroz prizmu boljeg iskorištenja njihovih kumuliranih znanja i iskustva nego i u pomaganju da lakše prihvate kraj karijere.[1]

2.3. Faktori razvoja karijere

Razvoj karijere podložan je utjecaju različitih faktora, i to kako onih koji se nalaze u pojedincu, tako i onih koji se nalaze u njegovoj užoj (poduzeće) i široj okolini. Razlikujemo četiri grupe utjecajnih faktora:

a) Osobni faktori

Pojedinci se žele razlikovati od drugih. Njihovi interesi i sposobnosti utječu na njihov izbor karijere. Aktivnosti u koje se oni uključuju tijekom školovanja i izvan njega važan su indikator njihova interesa u razvoju karijere i potencijala kojega imaju. Tako npr. oni koji vole rad na računalu vjerojatno će više preferirati rad u području tehnike negoli humanističkih znanosti.

b) Ekonomski, socijalni i politički trendovi

Potrošači sa svojim navikama uvelike utječu na raspoloživost različitih poslova. Pod tim utjecajem svakodnevno nestaju jedni, a rađaju se drugi poslovi. Opći je trend odumiranja mnogih proizvodnih zanimanja, a rast uslužnih. Stoga praćenje ovih trendova može biti najbolji indikator kretanja na tržištu rada. Drugi ekonomski uvjeti kojim utječu na razinu zaposlenosti su kamatne stope i cijene koji mogu reducirati broj poslova.

Promjene zakona, vladina regulativa i tehnologija također utječu na trend zapošljavanja. Tako je promjenama propisa došlo do porasta poslova u financijskim uslugama, investicijskim fondovima i drugim financijskim institucijama. Porast uporabe kompjutoriziranih sustava reducirao je potražnju za nekvalificiranim osobljem, a porasla je potražnja za programerima, sustav analitičarima, sustav inženjerima, osobljem na održavanju računala i drugima.

c) Tržište rada

Životna dob i interesi ljudi također utječu na karakteristike tržišta rada. Tako ljudi žive duže, pa raste potražnja za specifičnim dobrima i uslugama, kao što su na primjer kućna njega na selu.

S više zaposlenih roditelja raste ponuda usluga brige o djeci (npr. jaslice i predškolski odgoj). Velika poduzeća osiguravaju ovakav tip usluga za svoje zaposlene. Lokacija i veličina poduzeća je također faktor utjecaja na izbor karijere. Tako lokacija poduzeća – u gradu ili izvan njega, u hladnim ili toplim područjima, na planini ili uz more, itd. – može značajno utjecati na nečiju odluku o karijeri. Isti takav utjecaj može imati i veličina poduzeća – mala su poduzeća glavni promotori novih poslova.

d) Financijske konsideracije

Visina plaće koja se isplaćuje za izvršenje nekog posla važan je faktor utjecaja na odluku o karijeri. Međutim, ona nije jedini faktor s obzirom da poduzeća koriste i druge oblike kompenzacija kao nagradu za izvršeni rad i vjernost. Neke beneficije uključuju cjelovito ili djelomično zdravstveno i životno osiguranje, planove umirovljenja, stoku opcije, pravnu pomoć i drugo. Sve to treba imati u vidu prilikom donošenja odluke o karijeri.

“Postigao si uspjeh u svom polju kad ne znaš da li je ono što radiš posao ili igra.”

– Warren Beatty

2.4. Plan karijere

Pomoću plana karijere možete definirati cilj vaše karijere i način kako doći do tog cilja. Plan karijere je zapis zaključaka jedne faze u razvoju vaše karijere. Svaki pojedinac može ga kreirati sam za sebe, ali je preporučljivo da ga kreira u suradnji sa savjetnikom za profesionalno usmjeravanje. Plan karijere nije samo formular koji se može u kratkom roku ispuniti nego zapis dužeg procesa razvoja vaše karijere. On vam pomaže strukturirati vaše razmišljanje o karijeri i usmjerava vas na korištenje racionalnog načina odlučivanja. Pomaže vam razumjeti da je razvoj karijere dugotrajni proces u kojem je važno da imate cilj te da kroz duži vremenski period izvodite kontinuirane aktivnosti koje će dovesti do tog cilja.[2]

Plan karijere najčešće će se izrađuje u šest koraka:

- 1.) Moje želje i vrijednosti – moraju biti realne i u skladu s planom te je potrebno razmisliti koje zanimanje je u skladu s našim željama i vrijednostima
- 2.) Kompetencije - uključuju znanja, vještine i stavove potrebne za obavljanje zadataka
- 3.) Mogućnosti – odnose se na zanimanja, školovanje, radno iskustvo, rad na projektima, prekvalifikacije
- 4.) Ciljevi - koji najviše odgovaraju vašim osobinama i kompetencijama
- 5.) Plan aktivnosti za postizanje ciljeva – sadrži aktivnosti i vremenski period za ostvarivanje ciljeva
- 6.) Praćenje realizacije plana karijere – kontrola realizacije aktivnosti u skladu s planiranim ciljevima uz mogućnost korektivnih mjera

3. Europass životopis

„Ne postoji ključ za sreću - vrata su uvijek otvorena.”

Majka Tereza

Životopis ili curriculum vitae je pisani dokument kojim se pojedinac predstavlja potencijalnom poslodavcu. Cilj životopisa je zainteresirati poslodavca za stručne sposobnosti, radne navike i kreativne mogućnosti. Životopis se sastoji od podataka slijedećih kategorija: osobni podatci, radno iskustvo, obrazovanje i osposobljavanje, vještine i kompetencije, digitalne vještine, strani jezik, konferencije i seminari, projekti, preporuke, kategorije vozačke dozvole i sl. Životopis ne smije biti preopširan (poželjno na 2 do 3 stranice A4 formata) te se kao uvod u životopis koristi molba za posao koja bi trebala biti napisana kao standardno poslovno pismo i ujedno privući pozornost poslodavca. Najpoznatiji alat za izradu životopisa je Europass koji ujedno olakšava izradu životopisa na Internetu. Europass CV je standardizirani format životopisa koji je priznat i koristi se u cijeloj Europi. On na jasan način predstavlja Vaše vještine i kvalifikacije te će svojom formom biti razumljiv u cijeloj Europskoj uniji. Na stranicama nacionalnog Europass centra možete pronaći upute za izradu Europass životopisa i drugih Europass dokumenata.[3] Uz životopis, sastavlja se i motivacijsko pismo u kojem je naglasak na motivaciji za prijavu za određeni posao te se ističu razlozi i kvalitete pojedinca kao najboljeg kandidata. U motivacijskom pismu se naglašavaju istaknuti primjeri iz životopisa i objašnjava relevantnost istih za željeni posao.

4. Digitalni portfelj (e – portfolio)

E-portfolio je zbirka koja predstavlja i opisuje proces učenja, stečena znanja i ostvarena postignuća. E-portfolio u digitalnom obliku pruža brojne mogućnosti sakupljanja podataka i njihovu primjenu. Razvija komunikaciju između suradnika i predstavlja način rada kroz različita vremenska razdoblja. To omogućuje pohranu i prikaz različitih sadržaja. Sustav e-portfolio podrazumijeva samostalnu administraciju i održavanje e-portfolio stranica. Ono što je posebno važno za naglasiti je uređivanje prava pristupa do njih. Vlasnici e-portfolio sadržaja mogu izabrati žele li podijeliti sadržaj s odabranim korisnicima, grupama korisnika ili omogućiti javan pristup izrađenim sadržajima. Pored toga sustav e-portfolio omogućuje osobnu prilagodbu prezentacije sadržaja. Poznati alati za izradu e-portfolija su: Mahara, Elgg, PebblePad i WebFolio. Osnovna podjela djelovanja uključuje stranice, blogove, grupe i komunikaciju. Izradu novih sadržaja u navedenim oblicima, povezivanje i njihovo predstavljanje. Nastavak podjele djelovanja je moguć unutar stranice, gdje se može načiniti podjela na blokove, kao i stvaranja skupa stranica u obliku kolekcija.[4] Osoba na taj način aktivno sudjeluje u stvaranju znanja i odlučuje kako će nastaviti daljnji osobni razvoj prema uvjetima i afinitetima. Takav e-portfolio se zove i osobni, a svaki osobni e-portfolio izvorno je privatn. Vidljivost ostalima se naknadno određuje. Prve verzije osobnog portfolija su radne. Predstavljaju proces u kojem vlasnik sakuplja kronološki podatke povezane sa svojim poslom, obrazovanjem i hobijima. Radi se o sustavnoj organizaciji i refleksiji nad prikupljenim materijalima. Svaka potvrda s tečaja i stručnog usavršavanja dobiva svoje mjesto u mozaiku osobnog rasta i razvoja. Ovisno o namjeni, mogu se stvoriti i različiti pristupi. S psihološke i profesionalne strane e-portfolio često pokazuje rast i razvoj pojedinca

kroz određeno razdoblje. Takav se može nazvati razvojnim. Često se koristi za prikaz životopisa. Uvid u vlastita postignuća, čak i kad su u pitanju hobiji može pozitivno djelovati na daljnji razvoj osobnosti. Raznovrsnost interesa vas može predstaviti kao znatiželjnu osobu koja se prilagođava dinamičnim potrebama u suvremenim društvenim kretanjima. Dopušta se i mogućnost uočavanja promijenjenih izbora zanimanja s ciljem jačanja daljnjih aktivnosti i pravilnog usmjerenja. U psihologiji se često ističe samo-ostvarenje na vrhu ljestvice piramide ljudskih potreba. Takvom pristupu zasigurno odgovara e-portfolio kao svojevrsna digitalna zbirka osobnih postignuća koja prikazuje kontinuirani profesionalni i osobni rad na sebi. Stvarajući odgovorne osobnosti stvaramo stabilno društvo. Ovdje se otkriva i pedagoška dimenzija kao osnovica i polazište za promicanje opće prihvaćenih društvenih vrijednosti. Jednako tako ne smije se smetnuti niti arhivski aspekt koji omogućuje čuvanje dokumenata. Posebno onih koji dokazuju kako kvalifikaciju, osposobljenost, tako i neformalne oblike usavršavanja, poput prethodno spomenutih tečaja i drugih oblika usavršavanja, kao i sudjelovanja na smotrama ili natjecanjima. E-portfolio služi i kao sustav za povratne informacije i komunikaciju s kolegama ili nastavnicima. Prednost je jednostavnije praćenje svih uspjeha za vrijeme obrazovanja, poticanje kritičkog razmišljanja i informatičke pismenosti.

5. Osobni branding i upravljanje karijerom

Brend je skup dojmova koje publika i potencijalni kupci i općenito javnost u svijetu ima ili o nekoj tvrtki, udruzi, proizvodu, pa čak i o gradu, državi, poznatoj ili nepoznatoj osobi. Proces brandinga pokušavaju utjecati na to da ti dojmovi koje drugi ljudi imaju budu što pozitivniji. Sve što radimo kroz branding je u svrhu toga da nas publika pozitivno percipira, jer naravno, dio brandinga mogu biti i negativni dojmovi. Prema tome, osobni branding je proces kojim osoba, pojedinac pokušava sebe prikazati u što pozitivnijem svjetlu, prikazati svoje profesionalne kvalitete i razviti neki prepoznatljivi imidž u svrhu svoj profesionalnog napretka.

5.1. Pet koraka u izgradnji osobnog branda

1.) Identificiranje znanja, vještine i talenta

Potrebno je prepoznati ono što vas čini drugačijima od ostalih. Razmišljajte o stvarima koje inače radite, koje vas vesele i za koje su vam drugi ljudi rekli da ste dobri u njima.

2.) Pozicioniranje kao stručnjak u svom području djelovanja

Personal (osobni) branding postoji oduvijek te su digitalni kanali ubrzali cijeli njegov proces pa se u tu svrhu mogu iskoristiti i društvene mreže. Također potrebno je razmisliti s kojim medijima biste mogli surađivati. Da bi postali stručnjak u određenom području morate konstantno raditi na sebi te se educirati što vam neće biti teško ukoliko volite svoje područje rada.

3.) Objavljivanje (redovito) uz besplatnu vrijednost za pratitelje

Potrebno je kreirati i objavljevati puno sadržaja kako bi vas vaša publika mogla vidjeti. Bitno je komunicirati s vašom ciljanom publikom kako bi oni stekli što pozitivniji dojam i potpunu sliku vas samih. Objavljujte sadržaj koji bi vašoj publici bio zanimljiv i koristan. Kada krenete u izgradnju osobnog brenda morate biti svjesni da nećete odmah imati rezultate koje biste možda htjeli imati. Branding je dugi proces i treba biti uporan i strpljiv. Postupno ćete „rasti“ i jednom doći do pravog „targeta“ (cilja) na pravi način.

4.) Povezivanje sa svojim pratiteljima iskrenom i autentičnom komunikacijom

Facebook grupe su danas zanimljiv alat za stvaranje zajednice ljudi koja se dobro razumije, tj. ima iste i/ili slične ciljeve. U grupama se stvara povjerenje i lakše se komunicira s ljudima u grupi koji imaju isto ili slično područje interesa kao i vi. Ne morate biti oni koji će napraviti grupu, već se možete uvijek priključiti postojećim grupama koje vas zanimaju i na taj način pomagati ljudima svojim iskustvima i mišljenjima.

5.) Biti ista osoba online i offline

Morate biti autentični na svojim kanalima kao što ste autentični u vlastitom životu. Nitko ne želi vidjeti lažnu sliku koju kasnije ne može povezati s vama kada vas upozna.

6. Zaključak

Profesionalni razvoj je proces kojim zaposlenik stječe znanja i certifikate potrebne za razvoj u svojoj karijeri. Također, profesionalni razvoj predstavlja proces usavršavanja u praksi kroz različita područja. Odnosi se na pojedinca i njegove različite vrste obrazovnog iskustva. Predstavnici raznih profesija sudjeluju u profesionalnom razvoju kako bi naučili i primijenili nova znanja i vještine koje će poboljšati njihovu uspješnost na poslu. Poboljšanje uspjeha rezultira većom motivacijom i zadovoljstvom odrađenim poslom.

Cjeloživotno učenje predstavlja osnovu osobnog razvoja te snalaženja i neprestane prilagodbe pojedinca promjenjivim okolnostima u osobnom životu, na radnom mjestu i u društvenoj zajednici.

7. Literatura

- [1.] Bahtijarević Šiber, F. (1999.), Management ljudskih potencijala, Sveučilište u Zagrebu, Zagreb.
- [2.] <https://e-usmjeravanje.hzz.hr/> (6.12.2022.)
- [3.] <https://www.europass.hr/europass-dokumenti/zivotopis> (28.12.2022.)
- [4.] <https://e-laboratorij.carnet.hr/category/e-portfolio/> (30.11.2022.)